

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: XII

Citation: Jacobsen, J. P.: "XII", i *Samlede Værker II Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup*, udg. af Morten Borup ; Georg Christensen , 1924-29, s. 259.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-jacob02val-shoot-idm140366212916400.pdf> (tilgået 23. september 2021)

Anvendt udgave: Samlede Værker II Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

XII

I det Meste af to Aar flakkede Niels Lyhne om I Udlandet.

Han var saa ensom. Ingen Slægt havde han, ingen Ven, der var hans Hjærte nær. Men der var en større Ensomhed over ham end den; thi vel kan den vaandes og kjende sig forladt, der paa hele den uhyre Jord ikke har en eneste lille Plet, som den kan velsigne og ønske Godt for, som den kan vende sit Hjærte imod, naar Hjærtet vil svulme, som den kan længes imod, naar Længslen v i I sprede sine Vinger; men har han et Livsmaals klare, faste Stjerne blinkende over sig, da er der ingen Nat saa ensom, at han helt er ene. Men Niels Lyhne havde ingen Stjerne. Han vidste ikke hvad han skulde gjøre med sig selv og sine Evner. Det var godt nok han havde Talent, han kunde blot ikke hruge det, men gik omkring og følte sig som en Maler uden Hænder. Hvor han misundte dem de Andre, Smaa og Store, som, hvor de saa greb hen i Tilværelsen, altid fik fat i en eller anden Hank! - for han kunde slet ingen Hanke finde. Han kunde blot, syntes han, synge de gamle romantiske Sange om igjen, og Alt, hvad han havde faaet gjort, 260 havde da heller ikke været andet. Det var som om hans Talent var noget Afsides i ham, et stille Pompeji eller ligesom en Harpe, han kunde tage frem af en Krog. Det var ikke allestedsnærværende, løb ikke ned ad Gaden med ham, sad ham ikke i Øjnene, kribled ham ikke i Fingerspidserne, slet ikke; det havde intet Tag i ham, hans Talent. Undertiden syntes det ham, han var født et halvt Aarhundrede for sent, sommetider igjen ogsaa, at han var kommet alt for tidligt. Talentet hos ham stod med sin Rod i noget Forbigangent, og havde kun Liv i det, kunde ikke drage Næring af hans Meninger, hans Overbevisning, hans Sympathier, kunde ikke tage det op i sig og give det Form; de flød fra hinanden, disse to Ting, som Vand og Olie, de kunde rystes sammen, men de kunde ikke blandes, aldrig blive til Eet.

Efterhaanden begyndte han at indse det, og det gjorde ham grændseløs mismodig, og gav ham et spydigt, mistroisk Blik paa ham selv og paa hans Fortid. Der maatte være en Fejl ved ham, sagde han til sig selv, en uheldelig Fejl maatte der være ved hans Væsens inderste Marv, thi et Menneske kunde leve sig sammen, det troede han.

I den Sindsstemning var han, da han det sidste Udlændighedsaar, først i September, slog sig ned ved Gardasøens Bredder i det lille Riva.

261

Straks efter at han var kommen, lukkede Landet sig rundt omkring med en Vold af Vanskeligheder og Rejsebesværligheder, som holdt alle Fremmede borte. Der var nemlig udbrudt Kolera i det Venetianske og sydefter nede i Descensano og nordefter oppe om Trient. Under disse Omstændigheder blev Riva ikke synderlig livligt, Hotellerne havde tømt sig ved de første Rygter, og Italiensfarerne drog udenom.

Saa meget nærmere kom de faa Tilbageblevne til at slutte sig sammen.

Den Mærkeligste blandt disse var en berømt Operasangerinde, hvis virkelige Navn var Madame Odéro. Hendes Theaternavn havde en langt berømt Klange. Hun og hendes Selskabsdame, Niels og en døv Wienerdokter var de eneste Gæster i Hotellet "den gyldne Sol", Byens første.

Niels kom til at slutte sig meget nøje til hende, og hun gav efter for den Inderlighed, der var i hans Væsen, saadan som der saa ofte er hos Folk, der lever i Ufred med sig selv, og som derfor er henvist til at komme i Tryghed hos Andre.

Madame Odéro levede her paa syvende Maaned, for i fuldstændig Ro at komme sig for Eftervirkningerne af et Halsonde, der havde truet hendes Stemme, og Lægen havde for et helt Aar forbudt hende al Sang, og for at hun ikke skulde fristes, al Musik overhovedet. Først naar Aaret var omme, vilde han lade hende prøve paa at synge, 262 og hvis det viste sig, at der ikke fulgte mindste Spor af Træthed efter, vilde hun være helbredet.

Niels fik et Slags civiliserende Indflydelse paa Madame Odéro, der var en heftig, ildfuld Natur, med meget faa Nuancer. - Det havde jo været en frygtelig Dom for hende at høre paa, at hun et helt Aar skulde leve i Stilhed, langt borte fra Beundring og Forgudelse, og i Begyndelsen var hun aldeles fortvivlet, og stirrede, slagen af Skræk, frem efter denne tolv Maaneders Fremtid, som var det en dyb, sort Grav, hun skulde puttes levende ned i; men det lod paa alle Mennesker, som om det var Noget, der ikke kunde undgaas, og saa var hun en Morgenstund pludselig flygtet til Riva. Hun havde godt maattet leve paa et livligere og mere besøgt Sted, men det vilde hun netop ikke. Hun skammede sig og var til Mode, som om hun gik og bar paa en udvortes synlig, legemlig Lyde, og mente hun kunde se paa Folk, hvordan de ynkede hende for hendes Vanførhed, og talte om den med hinanden. Hun havde derfor paa sit nye Opholdssted skyet al Omgang, og for en stor Del levet paa sine Værelser, hvis Døre maatte døje meget Ondt, naar denne frivillige Indespærring blev altfor utaalelig. Nu, da alle Mennesker var taget bort, dukkede hun frem igjen, og kom

derved i Berøring med Niels Lyhne, for Mennesker enkeltvis var hun jo slet ikke bange for.

263

☒ Man behøvede ikke at være sammen med hende ret tidt, for at komme til Klarhed om, hvorvidt hun kunde lide En eller ej, thi hun viste det tilstrækkelig tydeligt. Det Niels Lyhne fik at se, var meget opmuntrende, og de havde ikke ret mange Dage levet ene sammen i denne prægtige Hotelhave, med dens Granater og Myrter, dens Lysthuse af blomstrende Nerier, og dens herlige Udsigt, før de var blevet meget fortrolige.

☒ Der var slet ikke Tale om at de var forelskede i hinanden, eller i alt Fald var de det da ikke meget; det var et af disse vage, behagelige Forhold, der kan opstaa mellem Mænd og Kvinder, som er ude over den første Ungdom, dens Blussen-op og dens Higenud-efter mod den ubekjendte Lykke. Det er et Slags flyvende Sommer, hvor man promenerer sirligt Side om Side og sanker sig selv i Bouket, klapper sig selv med en Andens Haand, beundrer sig selv med en Andens Øjne. Alle de smukke Hemmeligheder, man har, alle de nydelige, ligegyldige Ting, man gjemmer paa, alt Sjælens Nips bliver taget frem og gaar fra Haand til Haand, og holdes prøvende op i en artistisk Søgen efter det bedste Lys, imens man sammenligner og forklarer.

☒ Det er naturligvis kun naar Livet har gode Stunder, at der er Ro til det Slags Søndagsforhold, men her ved den dejlige Sø havde de jo Tid nok, disse to. Det var Niels, der havde indledt Forholdet, ved i Ord og Miner 264 at drappere Madame Odéro med et klædeligt Melankoli. Lige i Begyndelsen var hun flere Gange paa Nippet til at rive hele Stadsen af sig, og komme frem som den Barbar hun var, men da hun fandt den klædte hende fornemt, tog hun fat paa Melankolien som en Rolle, og indskrænkede sig ikke til at lade være med at slaa med Dørene, men søgte efter i sig selv efter saadanne Stemninger og Rørelser, som kunde passe til den nye Dragt, og det var forhavsende som hun efterhaanden fandt, hvor hun havde kjendt Lidt til sig selv. Hendes Liv havde jo været altfor bevæget og vekslende, til at hun tidligere havde kunnet faa Tid til at rydde op i sig selv, og egenlig var det jo først ogsaa nu, at hun nærmede sig den Alder, hvor Kvinder, der har levet meget med og seet en Del til Verden, begynder at konservere deres Minder, at se tilbage paa sig selv og samle sig en Fortid.

☒ Fra denne Indledning udviklede Forholdet sig hurtigt og bestemt, og de blev hinanden ganske uundværlige. Man var kun halvvejs til, naar man var ene.

☒ Saa var det en Morgenstund, som Niels sejlede ud, at han hørte Madame Odéro synge i Haven. Han var først til Sinds at vende om og skjænde paa hende, men inden han ret havde faaet sig betænkt, var han gleden ud af Hørevidde; desuden var Vinden saa fristende til en Tour til Limone, og han kunde være tilbage til Middag. Saa sejlede han da.

265

☒ Madame Odéro var kommen usædvanlig tidligt ned i Haven. Den friske Duft som herskede derude, de runde Bølger som de, glasklare og blanke, steg og sank under Havemuren, og hele denne Farvepragt til alle Sider, blaa Sø og solbrændte Bjerge, og hvide Sejl, der flygted over Søen, og røde Blomster i Hvalv over hendes Hoved, alt det og saa en Drøm, hun ikke kunde glemme, men som blev ved at vugges imod Hjærtet hun kunde ikke tie, hun maatte være med i alt det Liv.

☒ Saa sang hun da.

☒ Fuldere og fuldere klang hendes Stemmes Jubel, hun berusedes i dens Velklang, hun sitrede i en vellystig Følelse af dens Magt; og hun blev ved, hun kunde ikke standse, dertil bar det altfor dejligt afsted igjennem vidunderlige Drømme om kommende Triumfer.

☒ - Og der var ingen Træthed, hun kunde rejse, rejse straks, ryste alle disse Maaneders Ingenting af sig med det Samme, og komme frem igjen og være til.

☒ Ved Middagstid var Alting færdig til Afrejsen.

☒ Saa ligesom Vognene kjørte op for Døren, kom hun i Tanker om Niels Lyhne. Hun rev en ussel lille Lommebog, hun gik med, op af Lommen, og skrev den fuld af Afskedsord til Niels, for Bladene var saa smaa, at der kun kunde staa tre, fire Ord paa hvert; hun lagde den fra sig i en Konvolut og tog afsted.

266

☒ Da Niels ud paa Eftermiddagen, han var bleven opholdt af Sundhedspolitiet i Limone, kom hjem, var hun forlængst i Mori og med Banen.

☒ Han blev ikke forundret, blot bedrøvet, slet ikke vred, og havde endogsaa et lille resigneret Smil for denne nye Fjendtlighed af Skæbnen. Men da han om Aftenen sad i den tomme, maanalyse Have og fortalte Værtens lille Dreng Historien om Prindsessen, som fandt sin Fjederham igjen, og fløj bort fra sin Elskede,

tilbage til Feernes Land, fik han en uendelig Længsel efter Lønborggaard, efter at føle Noget slutte sig som et Hjem omkring ham, trække ham til sig og holde ham fast, ligemeget hvordan. Han kunde ikke holde Tilværelsens Ligegyldighed ud længer, det at blive sluppet paa alle Kanter og altid blive kastet tilbage til sig selv. Intet Hjem paa Jorden, ingen Gud i Himlen, intet Maal derude i Fremtiden! han vilde have et Hjem i det Mindste; han skulde elske den til sig, denne Plet i Stort og Smaat, hver Sten, hvert Træ, Livløst og Levende, dele sit Hjærte ud imellem det Altsammen, saa det aldrig kunde slippe ham mere.